

Газет 2001-ййсан
ноябрдилаай акъатзава

Эренлардин СЕС

РД - дин Докъузпара райондин общественно-политический газет.
Общественно-политическая газета Докузпаринского района РД.

№34 (808) 23-Август, арбе, 2017-ййсе. Почтамтдай зур ййсан кымет - 226 манат

РАЙАДМИНИСТРАЦИЯДА

АТК-дин нубатдин заседание

21-августдиз Докъузпара райондин заседанийрин залда райондин АТК-дин нубатдин заседание кыле фена. Ана «Докъузпара район» МО-дин кылин везифаяр вахтуналди тамамарзавайди тир Абдурагым Алискерова, РФ-дин МВД-дин межмуниципальный «Ахтынский» отделдин начальник Малик Агьмедова, Докъузпара райондин прокурордин куьмекчи Равиль Межидова, райондин кылин заместителри, райондин образованидин управленидин начальник Гъвейибег Шагъвеледова, хуьрерин мектебрин директорри, хуьрерин кылерин, райондин идарайринни тешкилатрин жавабдар ксари ва масабуру иштиракна.

Мярекат ачухайдалай кьулухъ Докъузпара райондин кылин везифаяр вахтуналди тамамарзавайди тир Абдурагым Алискерова сифте гаф РФ-дин МВД-дин межмуниципальный «Ахтынский» отделдин начальник Малик Агьмедоваз гана.

Нубатдин заседанидал веревирд авур кылин месэла Докъузпара райондин сергьятра авай образованидин идарайра хатасузвал таъминарунихъ галаз

алакъалуди хъана. Кьилди къачуртла, цийи клелдай ййсан гъазурвилерин сергьятра аваз хатасузвал таъминарунин жигьетдай гьихьтин къвалахар тухванватла ва тухузватла, гьадакай ихтилатар кыле фена. И хилай яз кылиз акъуднавай ва акъудиз тахъанвай къвалахрикайни серенжемрикай РФ-дин МВД-дин межмуниципальный «Ахтынский» отделдин начальник Малик Агьмедова, райондин образованидин управленидин начальник Гъвейибег Шагъвеледова ихтилатна. Малум хъайивал, мектебар цийи клелдай ййсаз гъазур

я ва са бязи хъувуна клани къвалахарни 1-сентябрдалди тамамар хыйидай къарардал атана.

АТК-дин нубатдин заседание кыле фидай вахтунда адан иштиракчийри жуьреба-жуьре маса месэлаярни веревирдна.

Мярекатдин нетижада веревирд авур месэлайриз талукъ яз къарарни къабулна.

Куругъли ФЕРЗАЛИЕВ

Уьлкведин ярж - Россиядин пайдахдин Югъ

(22-август Россиядин пайдахдин Югъ я.)

Россиядин Федерациядин Государстводин пайдах –им сад хьтин гьаркьувилехъ физвай пуд зулуникай ибарат къуд пилпен парча я. Винидихъ галай зул (полоса) - лацуди, юкьва авайди - экуь вилиди, кланик квайди яру рангунинди я.

Гьаркьувилехъ физвай сад хьтин чехивал авай пуд зулуни лацу-экуь, вили-яру пайдах 1705-йисуз Сад лагъай Петрдин Указдалди тестикъарнай. Гьар са зулунихъ, гьелбетда, вичин метлебни ава. Кланик квайди - бепендихъ, адан винел алайди - цавухъ, адалайни винидихъ галайди Аллагъдин дуьньядихъ галаз алакьалу ийизва. Гуьгъуьнлай, 19-асирда и зулариз Рагъэкъечдай патан славянрин пуд халкъдин: – урусрин, украинвийрин ва белоруссрин мана гана. Садлагъай Петрди тестикъарай пайдах саки асирни зура урусрин мили пайдах яз гьисабна.

Алай вахтунда гзафни-гзаф

(официальный денежада ваъ) Россиядин пайдахдин рангариз агъадихъ галай жуьреда баян гузва: лацу ранг- ислэгъвал, михьивал, тамамвал; экуь вилиди-ихтибарвилини ва вафалувилини, гьамишалугъвилини ранг я; яру рангунни клубанвал, къуват, Ватан патал экъичай иви лишанламишзава.

Чи Республика Дагъустандин

пайдахни Россиядин пайдахдиз саки ухшар я. Анжах бязи вахтара православиядин лишан яз гьисабзавай лацу зул исламдин лишан тир къацу зулунални эвезнава.

Жуван государстводин тарих чир хьун гьар са ватандашдин, ватанпересдин буржи я.

Ш. ШАГЪБАЛАЕВ

ИНТЕРВЬЮ

Спортдиз къетлен фикир гузва

И йикъара «ЭС» газетдин хусни мухбир К.Ферзалиева райондин спортдин, жегьилрин сиясатдин ва туризмдин отделдин начальник Агъаширинов Агъашериф Магъсудовичахъ галаз спортдин жигъетдай ихтилат кьиле тухвана.

- Агъашериф Магъсудович, алай йисуз куьн кьиле авай отделдин спортдин хилай гьихьтин мярекатар тешкилна?

- Спортдин мярекатрин сергьятра аваз цинин йисуз

райондин чилел хейлин турнирар, акъажунар кьиле тухвана ва вилик мадни кума. Чна спортдиз къетлен фикир гузва. Кьилди лагъайтла, Цийи йисаз талукъарна, райондин школьникрин арада Сократ Гъажиеван къамат рикел хкуниз бахшнавай волейболдин турнир кьиле тухвана. Гьар йисуз кьиле тухун адетдиз элкьвенвай и турнирда цинин йисуз 8 дестеди иштиракнай. Райондин спортдин, жегьилрин сиясатдин ва туризмдин рекъай тир отделдин тешкиллувилик кваз Цийикаракуьреда кардик квай

спортдин комплекса Кьибле патан территориядин округдин денежада аваз школьникрин ва жегьилрин арада азаддиз къуршахар къунай турнир кьиле фена. И акъажунара Дагъустандин Огни, Дербент шегьеррай, Кьибле патан Дагъустандин районрай спортсменри иштиракна. Алай йисан 25-февралдиз чи районда аваз азаддиз къуршахар къунай Сарухан Гъажиев рикел хкуниз бахшнавай

къаюмвилини акъажунар тухвана. И акъажунрани Къибле патан Дагъустандин шегъеррай, районрин хуьрерай спортсменри иштиракна. 20-мартдиз чи райондин Мискискарин хуьре Яран суварин сергъятра аваз спортдин 4 жуьредай – алай чкадилай яргъивилихъди хкадарунай, гиря гадарунай, гиря хкажунай, цил ялунай акъажунар тухвана.

- Алай йисуз иштиракай спортдин акъажунра Докъузпарадихъ гъихътин агалкъунар хъанва?

- Азаддиз къуршахар къунай ва самбодай СССР-дин спортдин устад тир Сулейман Эфендиеван тварцихъ галаз гъар йисуз азаддиз къуршахар къунай къиле тухузвай республикадин дережадин акъажунра иштиракна ва чи райондин къве спортсменди къвед лагъай чка ва пуд спортсменди пуд лагъай чкаяр къуна.

Апрель ва май варцара Ахцегъа футболдай къиле фейи ачух турнирда Докъузпарадин дестеди 2-чка къазанмишна. Къурагъ района Фикрет Асланован тварцихъ галай республикадин дережада аваз азаддиз къуршахар къунай къиле фейи турнирда йи докъузпаравияр агалкъунар гвачиз хтанач. Къилди лагъайтла, и акъажунра чи са спортсменди 1-чка, пуд спортсменди 2-чка, пуд спортсменди 3-чкаяр къуна.

Азаддиз къуршахар къунай Къибле патан территориальный округдин (ЮТО) зонадин паюна агалкъунар къазанмишай чи

райондин вад спортсменди Дагъустандин кивенклевивилин акъажунра иштиракдай мумкинвал къазанмишна.

15-16-июлдиз райондин сергъятра аваз аялрин арада Самур Аразован тварцихъ галай футболдин турнир тухвана. И турнир чехибурун арадани сентябрдин вацра тухудай ният ава чакъ.

Лезгийрин къагъриманвилини «Шарвили» эпосдин суварик къиле фейи спортдин акъажунра гиря хкажунай Ибрагъимов Эмина 3-чка къуна, къван гадарунай Рзаев Альбертазни 3-чка хъана.

5-августдиз «Къурагърин къугъунар» твар алай, спортдин милли жуьрейрикай ибарат тир республикадин дережадин акъажунрани чи районди агалкъунралди иштиракна. Инай къве 1-чка ва са 3-чкани хъана. Санлай умуми дестедиз лагъайтла, 3-чка гана. Дагъда 3 километрдин мензилдиз

чукурунай 1-чка къазанмишайди Саркаров Жалил я; пуд жуьреда къван (8 кг. заланвал авай) гадарунай 1-чка къазанмишайди Мегъамедов Мегъамед я; дагъда 3 километрдин мензилдиз чукурунай 3-чка къазанмишайди Къулиев Низам я. Сад лагъай чка къурбуруз 10 агъзур манатдин, 3-чка къурдаз 5 агъзур манатдин къадарда аваз пуддин пишкешарни гана.

- Акъазвайвал, спортдин жигъетдай района гзафни-гзаф азаддиз къуршахар къунын жуьредиз фикир гузва.

- Гъакъикъатдани, санлай вири Дагъустан республикади хъыз, чи райондани азаддиз къуршахар къунын жуьре машгъур я. И жигъетдай чакъ агалкъунарни гъамиша хъайиди я. Амма тек и жуьредал сергъятламиш тахъанвайдан гъакъиндай винидихъ къейд авур къван муькуь агалкъунрини шагъидвалзава.

- Цинин йисан планрик мад вуч ква?

- Муаллимрин йикъахъ галаз алакъалу яз, чаз райондин муаллимрин арада волейболдай турнир къиле тухуз кланзава. Дагъустандин халкъарин садвилини суварихъ галаз алакъалу яз азаддиз къуршар къунын акъажунар тешкилда. 27-декабрдиз Сократ Гъажиеван тварцихъ галай волейболдин турнир тухуда. Докъузпарави спортсменри маса жуьреба-жуьре акъажунрани иштиракда.

- Ихтилатдай сагърай!

Сходар къиле фена

Мискиска

Алай-йисан 18- августдиз чи райондин Мискискарин хуьре сятдин цудаз, хуьрун майдандал жемат кватл хъанвай. И сеферда ина нубатдин сход къиле физвай. Ам жематдин хатасузвал хуьниз талукъарнавайди тир. Сифте гаф рахуналди къиле фейи сход Ахцегъ

ва Докъузпара районрин ОУУП ва ПДН-дин начальник, полициядин майор Алиев Вадима ачухна.

Ахпа гаф Мискикарин хуьрун участковый, полициядин старший лейтенант Жафаров Ибрагъимов гана, ада 2017- йисан тамамарнавай кваллахдикай

халкъдин вилик гъахъ - гъисаб авуна. Вичин рахунра ада къейд авурвал, Мискискарин хуьре 6 тахсиркарвал авай. Ахпа хуьрун жематди чпиз авай суаларни гана. Къиле фейи

сходдал Мискискарин хуьруьн кьил Ш.Магьарамовани иштиракна. Адалай кьулухъ Алиев Вадима агьалийрин фикирдиз гъана:

-Гьуьрметлу агьалияр!
Къанунсуз гьалара кьвале гуьлле алай яракъ хуьзвайбур, квевай тгалабзава, абур пул вахчуналди, чав, ОВД-дин идарадиз ахгакьурун! Сходдин эхирдай хуьруьн жемьтди и хуьруьн участковыйди тухузвай кьвалахдиз хъсан кьимет гана.

Чи районда тахсиркарвилерин аксина тухузвай женг гужлу авунин мураддалди хейлин мярекатар ва галай-галайвилин кьвалахар кьиле тухванва. И серенжемрик кьил кутуналди халкьдин дружинадин членри ва кьенепатан кьулулугьдин работникри чкадин халкьдихъ галаз алакьа хуьзва абуру наркоманиядин ва террордин, амай тахсиркарвилерин аксина гьар йикъан женг гужлу ийизва. Им

жемьтдин кьатар и уявал ва гуьзчивал квалар тийизвайвилин ачух делил я. Гьавилий чи райондин хуьрера агьур нетижаяр галай тахсиркарвилер саки авач.

Полициядин работникри вири кьвалах кар алай проектрин истемешунар кьилиз акьудун патал желбзава.

Каракуьреда

19-августдиз сятдин цудаз Каракуьре хуьруьн Кимин майдандал жемьтдин ва хуьруьн советдин иштиракчивал авай сход кьиле фена. Ам

жемьтдин хатасувал хуьниз ва террордин аксина женг тухуниз ва участковыйди ийизвай кьвалахдиз кьимет гуниз талукьарнавайди тир. Кьиле фейи сход сифте гаф рахуналди Ахцегь ва Докьузпара районрин ОУУП ва ПДН-дин начальник, полициядин майор Алиев Вадима ачухна ва кьилени тухвана. Адалай гуьгьуьниз Россиядин МВД-дин «Ахтынский» твар алай МО-дин полициядин участокдин уполномоченный, полициядин капитан А.Сафербекова 2017- йисан тухванай кьвалахдин гьахъ - гьисаб гана. Ада кьейд авурвал алай йисан 7 вацран вахтунда и участкада са жуьредини тахсиркарвилериз чка хъанач. Анжах административный кьайдадин тахсиркарвилер 20 авай.

Цийи-Каракуьреда

21- августдиз Цийи-Каракуьрдин хуьруьн муниципалитетдин идарада сятдин цудаз жемьтдин ва и хуьруьн администрациядин кьил Г.Парванаеван ва полициядин работникрин иштиракчивал авай

сход кьиле фена. Инал Россиядин МВД-дин «Ахтынский» твар алай МО-дин полициядин участокдин уполномоченный, полициядин капитан А.Сафербекова 2017- йисан тухванай кьвалахдин гьахъ - гьисаб гана. Ада кьейд авурвал алай йисан

7 вацран вахтунда и участкада са жуьредини тахсиркарвилериз чка хъанач. Анжах административный кьайдадин тахсиркарвилер 16 авай.

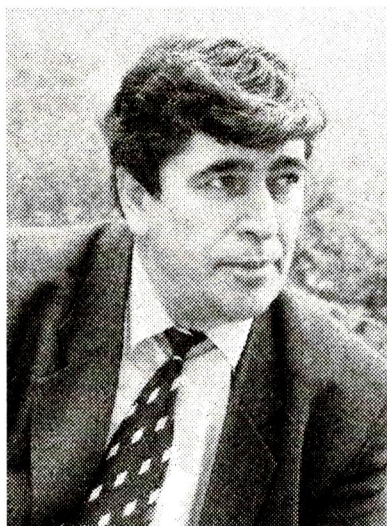
Адалай кьулухъ Ахцегъ ва Докъузпара районрин ОУУП-дин ва ПДН-дин начальник, полициядин майор Алиев Вадим вичин гаф гваз экъечІна. Вичин рахунра ада къейдна: «Пулунади яракъар вахчун» къарардихъ галаз райсадж, чна Тлалабзава: кІвале гуьлле алай яракъ хуьзвайбур аватІа, Тлалабзава абур ОВД-диз пул вахчуналди вахкун! Мадни лагъайтІа, ада сходдиз атанвай жегъилриз марифатлу хьуниз ва ийизвай кІвалахриз виликамаз дикъет гун меслят кьалурна.

Вадим АГЪАМУРАДОВ

Лезги халкъдин эпопея

(Шаир М. Бабаханован шиирин кьетІенвилерикай)

Заз Майрудин Бабаханов лап хъсандиз чида, гъавилей адакай заз кхъизни асант я. Кар анал алач, касди муракаб кхъизва, зун а терефдал алач, Майрудин акьулла ва камаллу чІалан къадир чидай ва адан тереф хуьзвай чІалан устад, карчи я. «Карчи» гаф инал са алишверишдиз ваъ, уьмуьрдин вири пешекарвилдин рекъериз хас я. «Карчи» ам «пешекар» хъиз, кьатІузва за. Маса мана адахъ авач, жеди?! Девирар къвез физва. Лезги шаиррикай кхъизвайбур бул ава. Амма нихъ акьул ава? И гъакъикъатди зун кІеве твазвай вахтарни ава. Алирза Саидован бажарагъ, шаксуз я, Шихнесирни пис туш. Ахпа вуч хъана? «Къенвай девир»... Бегъем шаир майдандиз ахкъатнач. Вучзава? Кхъизва, кхъизва... Куьгънеди цІийидак кухтаз, цІурурна, кхъизва... шииратдал гъал аламачир. Майданди цІийиди жагъурзавай... Зани кхъизвай, Абдуселиманни, Арбенанни, Мирзобеганни, арабир –Азиз Алеманни, гъакІа З. Къафланованни- «тІилисимар...» Гъа инал лезги шиират кьуранвай хъиз жезвай. Бирдан, Майрудин, бейхабар ягъай цІайлапан хъиз, пайда хъана. Зун пис шаир туштІани, адан яратмишунри заз эсерна. «Идаз

рехъ-хвал» авайди тушни, фикирна?! Ахпа, зун гъавурда гъатна: «Шиират – дуньядин а кьилиз азад, инсандин гел хкІун тавунвай рехъ я. «Кхъихъ яратмиша!» Майрудин гъа рекъей фена. Адахъ тешпигъвал авач, ада вичин чІалара масадакай даях кьазвач, цІийи гел кутазва. Гъи келледалди, гъи жуьредалди?! Хъсан, кІвалахзавай кил ятІани, зи кьилни акъат тийизвай чкаяр ава. Ада дуньядин камалгълийрин мягкъем гафарикай, ибарайрикай хийир кьачузватІа? – фагъумна за, «Ваъ!»- вири лезги халкъдин камаллувилдин «киллерикай» я. Са гафни патан - кьерехдинди авач,

эхир! Къуй лезгийрихъ критикар, алимар аматІа, чпин ревизия, «гуьзчивал» кьиле тухурай! Зун инал кисда... «Сирлувилдин» кьвед лагъай чкадал Зульфигъар Къафланов ва «цІийи гафарин дережадай» -Азиз Алем ала. Ахпа Фейзудинар, Мурсалар къвезва. ТІвар-ван авай шаир Майрудин Бабаханован «Лекърен мани» ктабда эхиримжи вахтара кхъенвай шиирар ва шииралди кхъенвай тарихдин роман «Келентар» гъатнава. Адан шииррай алай аямдин шикиларни лишанар аквазватІа, романдай яргъал 18-асирдин эвелра кьиле физвай вакиаяр, халкъдин уьмуьр, адан ацукъун –къарагъун, тарихдин зурба векилрин кьаматар устадвилелди кьалурнава.

Къейд: И мукъвара шаир Майрудин Бабаханован нубатдин ктаб «Лекърен мани» чапдай акъатна. Дагъустандин ктабрин издательствода акъатнавай ктабрин тираж 300 экземпляр я. Ана машгъур шииррихъ галаз санал цІийибурни гъатнава.

Шагъбала ШАГЪБАЛАЕВ

НАСИГЪАТДИН КЪИСАЯР

Къанихвал

Ислам къедалди вилик савадсуз девирда, къве стха яшамин хъана. Са сеферда абур рекъе гъатна. Сиягъатдин вахтунда абур, ял ягъун патал чархун клане авай са тарцин хъендик ацукъна. Ял ягъайдалай къулухъ, абур чпин рехъ давамар хъийиз гъазур хъанвай, бирдан чархун кланикай сиве къизилдин пул авай гъулягъ хкъечІна ва ада вичин сиве авай къизил стхайрин вилик эцигна. Стхайри чпи-чпиз лагъана: «Аквадай гъалда ина хазина чуьнухарнава» ва рехъ давамардай фикир элкъур хъувуна. Абур ана пуд юкъузни ва пуд йифиз амукъна. Гъар юкъуз гъулягъди стхайриз са къизил гъизвай. Эхирни са стхади муькуьдаз лагъана:

- Чна а гъулягъдиз гъикъван чІавалди килигда? Ша чна ам рекъин,

ахпа хазина эгъуьнна, аник квайди вири чаз вахчун.

Къвед лагъай стхади сад лагъай стха ахътин амалдилай элкъуриз чалишмиш хъуналди лагъана:

- Ваз гъинай чида? Са кар хъун мумкин я ва вун хазинадив агакъдач.

Амма сад лагъай стхади яб ганач. Гъиле нажах къуна, ада гъулягъ вилив хуьз башламишна. Са вахтундилай гъулягъ пайда хъанмазди, ада ам нажахдив яна. Гъайвандин къилел хер хъанвай, анжах ам къенвачир. Къиникъин кичІ акатай гъулягъди вичел хер авурдал гъужумна ва ам класна. Бедендик акатай агъу себел хъана и стхади гъа чкадал чан гана, амма гъулягъ вичин тІеквенда гъахъ хъувуна. Чан аламай стхади рагъметдиз фенвай вичин стха кучудна. Гъа и йиф ада,

дуьшуьш къилел атай чкада акъудна. Гуьгъуьнин юкъуз гъулягъ вичин тІеквендай экъечІна, анжах адан сиве са шейни авачир. Инсанди адаз лагъана:

- Я гъулягъ! Аллагъдал къин хъуй, ви къилел атай дуьшуьшдиз зун акси тир. Ахътин амалдикай зи стха фикирдилай элкъуриз зун гъалават хъанвай, амма ада заз яб ганач. Къуй Аллагъ шагъид хъуй, ша чна къведани щийи икърар кутІунин, вуна заз зарар гумир, за ваз – гудач. Вуна заз гъар юкъуз генани са къизил гъваш.

- Ваъ, акІ жедач! – лагъана гъулягъди.

- Вучиз?

- Ваз стхадин сур акваз, гъамиша зун такІан жеда. Зи рикІел къилел алай хер хтайла, вун – такІанз.

Насигъат

Къанихвал – им гзаф пис къилих я. Эгер къвед лагъай стха къаних хъанвачиртІа, абуруз гъар юкъуз са къизил жедай. Къанихвал

себел яз, ам къизилривайни хъана, чандивайни.

Инсанди пис кІвалах акур вахтунда, адан вилик пад къаз

чалишмиш хъана кІанда. Эгер адавай ам алаквиз тахъайтІа, гъич тахъайтІа, адан шерик хъана кІандач.

Жувалай агъада авайдаз килиг ва
Аллагъдиз шукур ая

Са сеферда Иса пайгъамбар, салам хъурай адаз, девлетлу инсандин патав фена. Ада девлетлуди кесибдан патав тухвана ва лагъана: «И кесиб инсан ви диндин стха я. Девлетдин жигъетдай Аллагъди вун адан винел хкъажнава. Гъавилай вуна Аллагъдиз шукур

авуна кІанзава».

Адалай къулухъ ада кесиб инсан азарлудан патав тухвана ва кесибдахъ элкъвена лагъана: «Килиг садра, вун кесиб я, амма азарлу туш. Эгер вун кесиб яз, азарлуни тиртІа, вуна вучдай? Гъавилай вуна Аллагъдиз шукур авуна кІанзава».

Ахпа ада азарлу инсан мусурман туширдан патав тухвана ва азарлудахъ элкъвена лагъана: «Килиг садра! Эгер вун кесиб тиртІа, начагъ тиртІа ва мусурман туширтІа, вуна вучдай? Гъавилай Аллагъдиз шукур ая».

Насигъат

Чна Аллагъдиз шукур авун чарасуз я, вучиз лагъайтІа, чаз Ада ганвай къван хъсанвилериз и къил а къил авач. Идан жигъетдай Аллагъ Таалади Къуръанда лугъузва (мана): «Эгер куьне Аллагъди квез ганвай къван хъсанвилер гъисабиз хъайитІа, квевай абур гъисабиз алакъдач» («Ибрагъим» сура, 34-аят).

Инсан патал виридалайни чІехи хъсанвал иман я. Аллагъди

яргъазрай, эгер инсандиз иман авачиз, амма дуьньядин вири девлетар аваз хъайитІа, абурукай адаз са хийирни жедач. Адакай анжах алатна фидай дуьньяда къутармишвал жеда, амма эхиратдин уьмуьрда ахътин инсандин гъилер ичІи жеда.

Чна Аллагъдиз гъамиша шукур гъана кІанзава. Аллагъди Къуръанда лугъузва (мана): «Куь Халикъди хабар гана: эгер куьне

шукур авуртІа, За квез амайдалайни гзаф гуда» («Ибрагъим» сура, 7-аят).

Чун Аллагъдиз шукур гъидай инсанрикай хъун патал, чна, чалай винеда авай ваъ, анжах чалай агъада авай инсанриз килигна кІанда. АкІ хъайитІа, Аллагъди ганвай хъсанвилер чна къагІуда.

Али-гъажі ЭМИРСУЛТАНОВ

ДУЪНЪЯДИН ХАБАРАР

ИГИЛ-ди Сириядин самолет яна

Сириядин кьилел ИГИЛ-дин боевикри Сириядин ВВС МиГ-21 (ам Гьукуматдин кьушунрин «сверхзвуковой истребитель») яна ва пилот боевикри есирвиле кьунай. Ам Пальмирадин рагъ акИдай патан, Эль-Бадия тIвар алай районда хьайи кар я. И вакъиадин гьакъиндай телеканал «Sky News Arabia» агенстводи хабар гана. Амай официальный тешкилатрин талукъ ксари и чуьрукдикай са хабарни ганвачир.

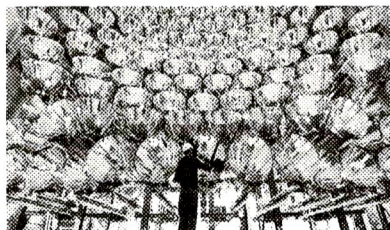
Дишегълийрин сагъламвиллиз хийирлу я

Алимри гьисабзавайвал, авакадо-ам гзаф гужлу тIебиатдин антиоксидант я, ада дишегълийриз гормонар яратмишунин карда куьмек гузва, гьакIни аял кьазвай кIвалин туьтуьхда рак арадал атуниз манивалзава. Пешекарри дишегълийриз чпин тIуьнрин рациондик авакадо кутун меслят кьалурзава. И набататдин емишра цурун, ракъун ва В2-витаминрин состав ава. Абуру ивидин гьерекаг кьайдадик кутазава. ТIвар кьунвай емишдик витамин Е-ни ква. Ада фад къузуь хуникай хуьзва. Олеидин кислотади инсандин бедендин дамарра холестеринди арадал

гъизвай ивидин лахта кIусар цIурурна, арадай акъудзава. Авокададик гзаф калий хьуни, рикIин кIвалахни хьсанарзава, дакIур чкаярни ацукъарзава. Кьил акъатзавайвал, авокададин рациондикъ, адет яз жезвай, як эвездай ва куьк хьунивай хуьдай кьуватни ава.

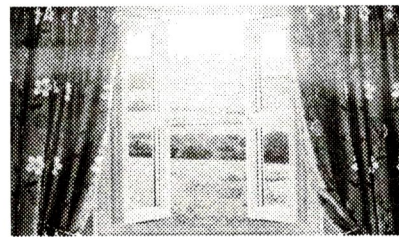
ТуькIуьрнавай ракъинни куьмекдалди...

Немсерин алимри и дуьньяда виридалайни еке “рагъ туькIуьрна”. Адан куьмекдалди экологиядин рекъяй лап миьхи кудай затIар гьасил ийиз жедат. “ТIебии тушир рагъ” 149 прожектордикай кIватIнава. Йикъан тIебии экуьнилай ада 10 агъзур сеферда артухан экуьвал гузва. Эксперимент Германиядин авиациядин ва космонавтикадин центрда, Кельн шегьердивай 50 километрдин яргъа кардик кутунва. “ТIебии тушир рагъ” махсус кудай затIар арадал гьун патал, водороддин куьмекдин бинедаллаз, цикай бугъ хкудна, арадал гьиз кIанзава. Гележегда ам герек бензиндин ва керосиндин чкадал ишлемишлайвал.

КIвализ гар гуникай хийир ава...

Оксфорддин университетдин эндокринолог Эшли Гроссмана кьиле тухвай ахтармишунрин нетижайри кьалурна хьи, эгер, адет тир, юкьван чимивилелай гьава са градусдин виниз хкаж хьайитIа, инсандин беденда, чим хуьнин рекъяй калорияр харж жезвач. Ида инсулиндин гьараратвал ва бедендин

агъурвал хкаж хьуниз, куьк хьуниз таьсирзава. Кьвед лагъай жуьредин диабетдик ва куьк хьунин азардик квайбуруз тадияр гуда. Са кьадар вахтунда йифиз дакIар ачухдиз туни, кIвализ гар гуни, а кьве жуьредин азаррик начагъбурун гьалар кьурхулувиликай хуьда,- меслят кьалурзава эндокринологди.

Гележегдин яракъ: Аскерар патал кьалхандин партал

Вилик акъвазнавай ахтармишунар кьиле тухудай Фондунин (ФПИ) чешмейрай хабар гузвайвал, Россияда аскерар патал кьалхан алай, цIийи жуьредин яракърин хаталувиликай хуьдай экипировка арадал гьизва. ОПК-да адан кIвалах башламишнава. Кьалхандин партал арадал гьун патал полиэтилендин, хьенчIин, ракъун ва маса мягкем затIарин кьаришмайрин состав арадал гьизва. Ихьтин жуьредин экипировкайриз дуьньяда чешне авач. Абуру химический ва биологический яракърин аэрозолрин кIусарикайни зегьеррин таьсирдикай хуьда.

Гъазурайди: В. АГЪАМУРАДОВ

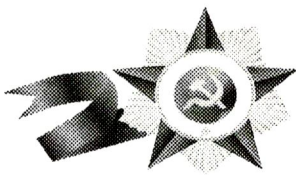
Шагьбала ШАГЪБАЛАЕВ

Чун вужар я?

Гзаф кЈелна, авазва зун гъавурда:
 «Квахъай ватан, де лагъ, за гъикІ жагъурда?
 Адан нукътІа картадилай туъхвенва,
 Са гъи ятІа дар чкада куъкІвенва:
 Кхъенва, бес Алпандикай теснифар:
 Хъана лезги халкъдихъ зурба арифар,
 Шаирарни «чуьнуъхайбур» чибур я,
 Абур жагъур хъувун гила чи бурж я.
 Гъуъжетрани месэлар къалин я.
 Низами-ам лезги хъунухъ, мумкин я...»
 Чун девирдин сиясатрин къванер я,
 ВацІу тухуз, амайди са ванер я,
 Я къукърумрин ван я, я севт дагъларин,
 Чахъ амай туш лазимвал чи гъларин.
 Гъар чкада дегиш хъун чи гъунар я,
 Сана хъалхъас хъипер, сана къунар я.

Лезгивилай зи фагъумни тІар хъана,
 Заз инсанрин арадани дар хъана.
 Са юкъуз за суал гана жувазни:
 «Им вуч кар я, и гъакъикъат тІа хъана?»
 Закай буьгътен акъуднавай майдандиз,
 Са миллетдин къифледикай – шейтІанди.
 Ам вич еке крчар алай гъайван тир,
 Къуллугъ гъиле гъатайла, няс къабан тир.

Мад сеферда райондин агъалийрин фикирдиз ГЪИЗВА:

Гъурметлу ватанэгълияр!

Чна «Эренлардин сес» газетдин эхиримжи чина саки къве йисан вахтунда Ватандин Чехи дяведин иштиракчийрикай кхъенвай ктаб гъазурзавайдакай малумат гуз хъана. Къейдна кІанда хъи, и яргъал мудагда редакциядиз чар-цІар гъаз атайбурун къадар лап тІимил я. Амма икІ ятІани чна чи кІвалах акъвазарнавач, тІем акакъдайвал, ам къиле тухузва. Чи истемешун ам я хъи, пака ктаб чапдай акъатайла, лугъун тавурай, бес къастунай редколлегияди зи мукъва-къилидин женгерин агалкъунрикай, лайихлувилерикай къейд авунач. Вахт гъеле амазма, тІалабзава дяведин иштиракчийрин женгериз ва уьмуьрдиз талукъ материалар чал агакъар хъувун. Чна гуьзетзава. «ЭС» газетдин редакциядин коллектив.

Скорая помощь ЦРБ Докъузпаринского района

тел. 8 928 059 84 90, 8 989 868 03 00

«ГОЛОС ЭРЕНЛАРА»

2001-йисан
 ноябрдилай акъатзава

Тешиклиайди:

Докъузпара райондин
 администрация,
 Дагъустан Республика

Учредитель:

Администрация Докъузпаринского
 района, Республика Дагестан

Къилин редактор:

Э.А.ГЪАЖИБЕКОВ

Жавабдар секретарь:

А.Э. ЭМИРСУЛТАНОВ

Хусеи корреспондентар:

Ш.О. ШАГЪБАЛАЕВ
 К.Н.ФЕРЗАЛИЕВ
 В.С.АГЪАМУРАДОВ
 З.Э. МЕДЖИДОВА

Корректор:

Ш. ШАГЪБАЛАЕВ

Верстка авурди:

А.Э. ЭМИРСУЛТАНОВ

Чандиз вахкай вахт: 14:00**Чанзавай вахт** - 17:00**Тираж** 1200

Редакциядинни макъалайрин авторрин фикирар сад тахъун мумкин я. Макъалайрин делилрин дуъзвилини патахъай жаваб авторри чни гуда. Макъалайриз рецензия гузвач ва абур элкъвена вахъузвач. Мадни, чпин макъалайра дегишвилер тунал, къилер дегишарунал рази тушир мухбирривай чна абур редакциядиз ракъур тавун тІалабзава.

Газета зарегистрирована
 Управлением Федеральной
 службы по надзору в сфере связи,
 информационных технологий и
 массовых коммуникаций по
 Республике Дагестан

Регистрационный
 номер ПИ №ТУ5 - 00256
 от 14 июня 2013 г.

Редакциядин,
 издательстводин ва
 типографиядин адрес:

368750, Докъузпара
 район, Усугъчай хуьр,
 тел.8 (8269) 22-345
 e-mail:
 gadzhibekov77@mail.ru
 Наш сайт: www.erenlar.ru